

מבט לאיראן

19 באפריל 2020 – 3 במאי, 2020

עורך: ד"ר רז צימט

במוקד אירועי השבוע

- ◀ שר החוץ האיראני, מחמד ג'ואד זריף, קיים ב-20 באפריל ביקור רשמי בסוריה ונפגש עם נשיא סוריה אסד ועם שר החוץ וליד אלמעלם. זהו ביקורו הראשון של זריף מחוץ לאיראן מאז התפרצות מגפת הקורונה. במהלך הביקור דנו הצדדים בהתפתחויות בסוריה ובאזור ובהמשך תהליך ההסדרה במדינה. שר החוץ זריף הצהיר, כי חיסול קאסם סלימאני לא יביא לשינוי כלשהו בתמיכת איראן ב"התנגדות ובמאבק בטרור".
- ◀ לאחר חידוש פעילותן של טיסות המטען האיראניות בציר איראן-סוריה, חידשו גם מטוסי תובלה סורים את פעילותם בציר טהראן-לאד'קיה. במקביל חודשה גם תנועת הספנות מאיראן לסוריה לאחר הפסקה של כשלושה חודשים. כמו כן, הגבירה איראן בשבועות האחרונים באופן משמעותי את ייצוא הנפט הגולמי לסוריה.
- ◀ שר החוץ האיראני שוחח בטלפון עם שר החוץ העיראקי על רקע המשך מלאכת הקמת הממשלה החדשה בבגדאד. המיליציה השיעית העיראקית הפרו-איראנית "גדודי חזבאללה" מסרה, כי בפגישה בין נציגי המיליציה וראש הממשלה העיראקי המיועד, מצטפא אלכאט'מי, הוסכם על הקמת ועדה משותפת, שתחקור את נסיבות חיסולם של קאסם סלימאני ואבו-מהדי אלמהנדס בינואר 2020.
- ◀ במישור הכלכלי, נותרו מעברי הגבול הדרומיים בין איראן לעיראק סגורים מאז התפרצות הקורונה בעוד שמעברי הגבול בין איראן לכורדיסטאן העיראקית נפתחו למעבר סחורות איראניות. על רקע הארכת הפטור, שנתן הממשל האמריקאי לעיראק מהציות לסנקציות הכלכליות נגד איראן בתחום האנרגיה, הודיעו בכירים בעיראק על הפחתת יבוא חשמל וגז מאיראן לעיראק. שר החשמל העיראקי הדגיש, עם זאת, כי עיראק זקוקה לשלוש עד ארבע שנים לפחות כדי להשתחרר מהתלות ביבוא גז מאיראן.
- ◀ איראן גינתה את כוונת ישראל לספח שטחים בגדה המערבית. דובר משרד החוץ האיראני הצהיר, כי הסיפוח מהווה הפרה של החוק הבינלאומי וקרא לקהילה הבינלאומית לפעול נגד כוונות הסיפוח של ישראל. יועצו הבכיר של יו"ר המג'לס הזהיר, כי אם תספח ישראל חלקים מהגדה המערבית, עליה לצפות ל"תגובה חדשה ומזעזעת מצד ההתנגדות".

המעורבות האיראנית בסוריה

- ◀ שר החוץ האיראני, מחמד ג'ואד זריף (Mohammad Javad Zarif), הגיע ב-20 באפריל לביקור בן יממה בסוריה. זהו ביקורו הראשון של זריף מחוץ לאיראן מאז פרוץ מגפת הקורונה באיראן בפברואר 2020. במהלך הביקור נפגש זריף עם הנשיא בשאר אסד ועם שר החוץ הסורי, וליד אלמעלם, ודן עימם בהתפתחויות האחרונות בסוריה ובאזור ובהמשך תהליך ההסדרה במדינה. בפגישה עם הנשיא אסד אמר זריף, כי חיסול

קאסם סלימאני לא יביא לשינוי כלשהו בתמיכת איראן ב"התנגדות" ובמאבק בטרור באזור. הנשיא אסד הביע תנחומים על מותם של קורבנות מגפת הקורונה באיראן ושיבח את סלימאני והתפקיד, שמילא ב"מאבק נגד הטרור בסוריה" (פארס; תסנים, 20 באפריל).

**שר החוץ האיראני לצד נשיא סוריה
(תסנים, 20 באפריל 2020).**

◀ מקורות תעופה, העוקבים אחר טיסת מטוסים במרחבים האוויריים באזור, דיווחו על חידוש פעילותם של מטוסי תובלה סורים בציר טהראן-לאד'קיה, לראשונה מאז התפרצות מגפת הקורונה. ב-20 באפריל נחת מטוס איליושין IL-62 של חיל האוויר הסורי, שהמריא משדה התעופה מהראבאד בטהראן, בלאד'קיה שבסוריה, לראשונה מאז 12 במרץ 2020. מטוס איליושין IL-76 של חיל האוויר הסורי המריא ב-22 באפריל לטהראן ושם לדמשק, ייתכן דרך לאד'קיה. שתי טיסות מטען נוספות של איליושין IL-76 של חיל האוויר הסורי מדמשק לטהראן וחזרה דרך לאד'קיה זוהו ב-27 וב-29 באפריל (FlightRadar24, 20 באפריל, 22 באפריל, 27 באפריל, 29 באפריל). בתוך כך, הודיע משרד התחבורה הסורי על חידוש טיסות המטען הבינלאומיות מהמדינה ואליה (אתר משרד התחבורה הסורי, 20 באפריל). במחצית אפריל חודשה גם פעילותם של טיסות מטען איראניות בציר איראן-סוריה.

◀ במקביל חודשה גם תנועת הספנות מאיראן ללאד'קיה לאחר הפסקה של כשלושה חודשים. ספינת המשא "שיבא" עגנה בנמל לאד'קיה ב-15 באפריל, לאחר מסע בן 19 יום מנמל בנדר עבאס שבאיראן, לראשונה מאז 28 בינואר 2020. במסעה דרך הים האדום התקרבה הספינה מרחק של כ-2,000 מטרים מספינת המשא האיראנית "סאויז". הספינה "שיבא" נתונה תחת סנקציות אמריקאיות בשל קשריה עם קווי ספנות איראנים (אח'באר אלאן, 26 באפריל).

◀ כמו כן, מקורות העוקבים אחר תנועת מכליות נפט באזור דיווחו, כי איראן הגבירה בשבועות האחרונות באופן משמעותי את ייצוא הנפט הגולמי לסוריה. על-פי דיווח זה, לפחות שש מכליות נפט איראניות הגיעו בחודש אפריל לנמל באניאס בסוריה כשהן נושאות 6.8 מיליון חביות נפט (MEES; TankerTrackers, 28 באפריל).

◀ אתר חדשות אפוזיציוני סורי דיווח, כי מפקד זרוע האוויר והחלל של משמרות המהפכה, אמיר-עלי חאג'יזאדה (Amir-Ali Hajizadeh), ביקר בימים האחרונים בעיר אלקאא'ם שבגבול עיראק-סוריה ומשם חצה

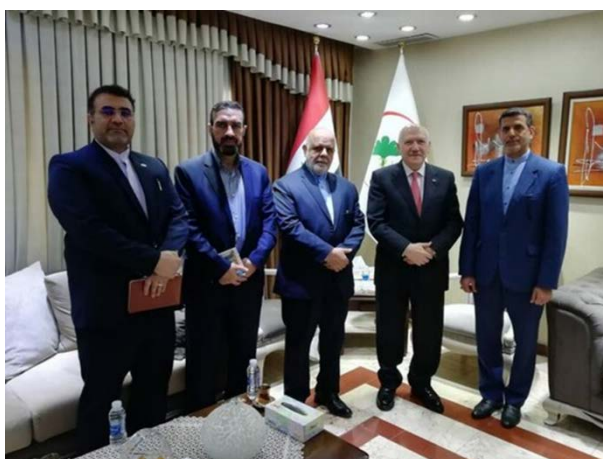
לשטח סוריה דרך מעבר הגבול אלבוכמאל וסייר באזור בלוויית קצינים איראנים. על-פי הדיווח, כל הדרכים באלבוכמאל נחסמו לקראת הביקור (צדא אלשרקיה, 29 באפריל).

המעורבות האיראנית בעיראק

◀ שר החוץ האיראני, מחמד ג'ואד זריף (Mohammad Javad Zarif), שוחח ב-26 באפריל בטלפון עם שר החוץ העיראקי, מחמד עלי אלחכים (Mohamed Ali al-Hakim), ודן עימו בהתפתחויות בעיראק ובאזור וביחסים בין שתי המדינות (תסנים, 26 באפריל).

◀ בתוך כך, נמשכת מלאכת הקמת הממשלה החדשה בעיראק. תהליך הרכבת הממשלה נתקל בקשיים, לאחר שהסיעות השיעיות בפרלמנט דחו את רשימת השרים החלקית שגיבש ראש הממשלה המיועד מצטפא אלכאט'מי. ב-23 באפריל פרסמו "גדודי חזבאללה" (כתאא'ב חזבאללה), אחת המיליציות השיעיות הפרו-איראניות בעיראק, הודעה בה נכתב, כי בפגישה בין נציגי המיליציה וראש הממשלה המיועד הוסכם על הקמת ועדה משותפת, שתחקור את נסיבות חיסולם של קאסם סלימאני ואבו-מהדי אלמהנדס בחודש ינואר 2020 (שפק ניוז, 23 באפריל). קודם לכן, הביעו "גדודי חזבאללה" את התנגדותם למינוי אלכאט'מי לראשות הממשלה בטענה, כי היה שותף לחיסול סלימאני ואלמהנדס בתפקידו כראש המודיעין העיראקי.

◀ שגריר איראן בבגדאד, אירג' מסג'די (Iraj Masjedi), נפגש ב-19 באפריל עם שר הבריאות ואיכות הסביבה העיראקי, ג'עפר צאדק עלאוי (Jaafar Sadeq Allawi), ודן עימו בקשרי הבריאות ואיכות הסביבה בין איראן ועיראק, ובכלל זה בהתמודדות עם מגפת הקורונה והשפעתה על המסחר בין שתי המדינות. בפגישה ביקש שר הבריאות העיראקי, שחברות איראניות ישתתפו בהקמת קו ייצור משותף לתרופות בעיראק (אירנ"א, 21 באפריל).

פגישת שגריר איראן בבגדאד עם שר הבריאות ואיכות הסביבה העיראקי (אירנ"א, 21 באפריל 2020).

◀ ראש לשכת המסחר המשותפת לאיראן ולעיראק, יחיא אל-אסחאק (Yahya Al-Eshaq), אמר בריאיון עיתונאי, כי מעברי הגבול הדרומיים בין איראן ועיראק, שנסגרו בעקבות התפרצות הקורונה, נותרו סגורים, מאחר ששלטונות עיראק טרם הבטיחו את התנאים הבריאותיים הנדרשים לפתיחתם. הוא ציין, כי שתי המדינות

מנהלות שיחות במאמץ לאפשר את פתיחת מעברי הגבול למשך יומיים בשבוע לכל הפחות לצורך העברת סחורות איראניות. הוא הוסיף, כי מעברי הגבול בין איראן לחבל כורדיסטאן בצפון עיראק פתוחים ומאפשרים מעבר של 700 עד 800 משאיות מדי יום (תסנים, 29 באפריל).

◀ דובר משרד החשמל העיראקי, אחמד אלעבאדי, הודיע על הפחתת יבוא חשמל מאיראן לעיראק, מאחר שעיראק קרובה לרמה גבוהה של הישענות עצמית בייצור החשמל. הוא ציין, כי הקמת תחנות כוח חדשות הביאה להגברת ייצור החשמל בעיראק וכי הקו היחיד המשמש כעת להעברת חשמל בין איראן לעיראק הוא קו מרצאד-דיאלה (Mersad-Diyala). כמו כן, הודיע דובר משרד החשמל על הפחתת יבוא הגז מאיראן, משום שלדבריו תחנות הכוח הפועלות בדרום עיראק אינן זקוקות עוד לגז מאיראן (אירנ"א, 20 באפריל). שר החשמל העיראקי, לואי אלח'טיב (Luay al-Khatib), הדגיש, עם זאת, כי עיראק זקוקה לשלוש עד ארבע שנים כדי לספק בעצמה את צרכי האנרגיה שלה מבלי להידרש ליבוא גז מאיראן (איסנ"א, 24 באפריל). הצהרות הבכירים העיראקים באו על רקע פקיעת הפטור, שנתן הממשל האמריקאי לעיראק מהציות לסנקציות הכלכליות נגד איראן בתחום האנרגיה. ב-26 באפריל הודיעה ארצות-הברית על הארכת הפטור בשלושים יום נוספים.

המעורבות האיראנית בזירה הפלסטינית

◀ דובר משרד החוץ האיראני, עבאס מוסוי (Abbas Mousavi), גינה את כוונת ישראל לספח לשטחה חלקים מהגדה המערבית במסגרת "עיסקת המאה" של הנשיא טראמפ. מוסוי ציין, כי הסיפוח מהווה הפרה של החוק הבינלאומי ומאיים על השלום והביטחון באזור. הוא טען, כי ישראל מנצלת את התנאים, שנוצרו בעקבות התפרצות הקורונה, וכי העם הפלסטיני נאבק בו-זמנית בקורונה ובירוסים אחרים, בהם הכיבוש והמצור. מוסוי קרא לאו"ם וליתר הארגונים הבינלאומיים לפעול נגד כוונות ישראל לספח שטחים ולגרש את הפלסטינים מבתיהם. הוא הדגיש, כי פלסטין שייכת לעם הפלסטיני וכי הפתרון היחיד למשבר בפלסטין הוא עריכת משאל עם בין תושביה המקוריים של הארץ והקמת ממשלה פלסטינית שבירתה ירושלים (אירנ"א, 26 באפריל).

◀ חסין-אמיר עבדאללהיאן (Hossein Amir Abdollahian), יועצו הבכיר של יו"ר המג'לס, הזהיר, אף הוא, את ישראל מפני סיפוח שטחים בגדה המערבית. בציף בחשבון הטוויטר שלו (28 באפריל) כתב עבדאללהיאן, כי לציונים לא צריך להיות ספק, שאם יספחו חלק מהגדה המערבית, עליהם לצפות לתגובה חדשה ומזעזעת מצד "ההתנגדות".

**הציץ בחשבון הטוויטר של חסין-אמיר עבדאללהיאן
(חשבון הטוויטר של עבדאללהיאן, 28 באפריל 2020)**